

Rada do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości

Załącznik nr 5

do Protokołu z 8. Posiedzenia

Rady do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości

dn. 23 marca 2026 r. w Warszawie,

Ministerstwo Sprawiedliwości, Aleje Ujazdowskie 11

Uchwała nr 6(26)/2026

Rady do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości
z dnia 23 marca 2026 roku

**w sprawie rekomendacji zmiany ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o
ustroju sądów powszechnych w zakresie brzmienia art. 162 § 2 pkt 3**

§ 1.

Na podstawie § 2 ust. 3 zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 marca 2025 r. w sprawie powołania Rady do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości oraz § 2 ust. 3 Regulaminu Pracy Rady do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości, Rada do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości rekomenduje zmianę ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych w zakresie brzmienia art. 162 § 2 pkt 3.

§ 2.

Obecne brzmienie art. 162 § 2 pkt 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych jest następujące:

„3) oświadczenie kandydata, że nie jest lub nie był pozbawiony władzy rodzicielskiej, a także, że władza rodzicielska nie została mu ograniczona ani zawieszona;”

§ 3.

Rada rekomenduje nadanie art. 162 § 2 pkt 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych następującego brzmienia:

„3) oświadczenie kandydata, że nie jest pozbawiony władzy rodzicielskiej oraz że jego władza rodzicielska nie jest zawieszona;”

§ 4.

Rekomendowana zmiana ma na celu zapewnienie proporcjonalnego i racjonalnego określenia wymogów stawianych kandydatom na ławników.

§ 5.

Uchwała podlega przekazaniu Ministrowi Sprawiedliwości.

Prof. UAM dr hab. Piotr W. Juchacz
Przewodniczący Rady do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości

Załącznik: Uzasadnienie do Uchwały nr 6(26)/2026

*

Uzasadnienie do Uchwały nr 6(26)/2026
Rady do spraw Ławników przy Ministrze Sprawiedliwości
z dnia 23 marca 2026 roku
**w sprawie rekomendacji zmiany ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o
ustroju sądów powszechnych w zakresie brzmienia art. 162 § 2 pkt 3**

Proponowana zmiana ma na celu usunięcie z art. 162 § 2 pkt 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych rozwiązań nadmiernie rygorystycznych i nieproporcjonalnych.

W pierwszej kolejności zastrzeżenia budzi użyte w obowiązującym przepisie sformułowanie „nie jest lub nie był pozbawiony władzy rodzicielskiej”. Przepis odwołuje się bowiem nie tylko do stanu aktualnego, lecz również do każdego przypadku pozbawienia władzy rodzicielskiej w przeszłości, bez jakiegokolwiek ograniczenia czasowego. Taka redakcja prowadzi do nieracjonalnych skutków, ponieważ może trwale wyłączać możliwość kandydowania na ławnika również w odniesieniu do osób, wobec których ingerencja sądu rodzinnego nastąpiła wiele lat wcześniej, a które obecnie dają pełną rękojmię prawidłowego wykonywania tej funkcji.

Wątpliwości budzi również objęcie omawianą przesłanką każdego przypadku ograniczenia władzy rodzicielskiej. Ograniczenie władzy rodzicielskiej nie ma charakteru jednolitego i nie może być automatycznie utożsamiane z brakiem nieskazitelnego charakteru kandydata. Zgodnie z art. 109 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy, w razie zagrożenia dobra dziecka sąd opiekuńczy wydaje odpowiednie zarządzenia, przy czym katalog możliwych środków ma charakter zróżnicowany i stopniowalny. Oznacza to, że ograniczenie władzy rodzicielskiej może wynikać z bardzo różnych okoliczności i nie musi świadczyć o moralnej dyskwalifikacji rodzica ani o braku predyspozycji do pełnienia funkcji ławnika.

Zasadne jest zatem pozostawienie w treści przepisu wyłącznie tych przypadków, które mają charakter najdalej idący i aktualny, to jest pozbawienia władzy rodzicielskiej oraz jej zawieszenia. Tak ukształtowana przesłanka lepiej odpowiada wymaganiu proporcjonalności oraz pozwala uniknąć automatycznego i nadmiernego wykluczania kandydatów na podstawie okoliczności, które same w sobie nie muszą przesądzać o ich kwalifikacjach etycznych.

Za proponowaną zmianą przemawia także argument systemowy. W odniesieniu do kandydatów na stanowiska sędziowskie ustawodawca posługuje się przesłanką nieskazitelnego charakteru, nie przewidując odrębnego automatycznego wyłączenia związanego z ograniczeniem władzy rodzicielskiej. Tym bardziej nie wydaje się uzasadnione utrzymywanie dalej idącego ograniczenia wobec kandydatów na ławników niż wobec kandydatów na stanowiska sędziowskie.

W konsekwencji proponowana zmiana służy bardziej racjonalnemu, sprawiedliwemu i proporcjonalnemu określeniu wymogów stawianych kandydatom na ławników.

[oprac. P.W.J.]